

EDITORIAL

Atuhan an gerra nga agresyon han US-Israel kontra ha Iran

Kaupod an ngatanan nga pwersa ngan katawhan ha bug-os nga kalibutan nga nag-uundong ha kamurayawan, narespeto ha paglulugaring han mga nasud ngan ha internasyunal nga balaud, kinahanglan manindugan an katawhan Pilipino kontra ha waray probokasyon (waray pag-unggit) nga terorista nga pag-atake han Zionista nga estado han Israel, kakunsabo an imperyalismo nga US, kontra ha nasud Iran ngan ha katawhan hini. Ini nga masobra usa kasemana na nga waray wantas nga pag-atake, gamit an mga *jetfighter*, misayl ngan *drone*, butaray nga nagtatamas-tamas ha soberaniya han Iran ngan nagsusungo han mas hiluagan nga gerra.

Gamit an mga armas nga ginhatag han US, ginpupuntirya han Israel an mga pasilidad para ha nukleyar nga enerhiya, repineriya (pagproseso) han lana, mga lugar nga pan-industriya, mga pasilidad ha pangaliskay, bisan an mga bilding han sibilyan. Gintatarget hini an yawe nga mga upisyal militar ngan nangunguna nga mga siyentista han Iran. Ha sakob hin usa kasemana, diri mamenos ha 630 an ginpatay han Israel ha mga pag-atake, kaupod an haros 270 nga sibilyan.

Diri makarukarawat an pagraron han Zionista nga Israel ha panmomba hini ha Iran, nga tuyo

kunuhay nga pugnan an pagkaka-mayda hini hin mga nukleyar nga armas. An sugad hini nga pangatadungan han Israel, nga ginsusuportahan ni President Trump han US, mahugot nga ginpahimuwaan han International Atomic Energy Agency han United Nations nga nagsering nga waray ebidensya nga may programa an Iran agud maghimo hin

mga armas nukleyar, kahuman ini mag-inspeksyon ha mga pan-nukleyar nga pasilidad.

An Israel an pinakadako nga nukleyar nga hulga ha Middle East, tungod kay mayda ini sumobra-kumulang 100 nga armas nukleyar (nuclear warheads) ngan may kapas nga maghimo pa hin 300. Waray ini katungod nga ulangon an Iran, usa nga independyente nga nasud, nga magpauswag han kalugaringon nga nukleyar nga kapas, para man ha enerhiya o para ha militar. Ha pag-atake han Israel ha Iran, gindiskaril hini an paningkamot han Iran nga utro nga buhion an Joint Comprehensive Plan of Action, tratado kontra ha pagpasamwak han mga armas nukleyar, nga iginbasura han US hadton 2018.

Estratehiko nga katuyuanan han pag-atake han Israel ha Iran an imponer an hegemoniya han imperyalismo nga US ha Middle East ngan kontrolon an hiluag nga rekurso nga lana han rehiyon. Tuyo hini nga sirutan an Iran ha pagtindog hini para ha iya soberaniya ngan hadlukon an iba nga nasud ha rehiyon agud yumukbo ha poder han US ngan Israel.

Makangaralas an mga pag-atake han Israel ha Iran, labina nga kadungan hini nagpapadayon pa an haros duha katuig na hini nga pannomba ngan pagsakop ha Gaza Strip, katunaan

Kinahanglan suportahan han mga demokratiko nga pwera ha ka- libutan an Iran ha pagdepensa hini han kalugaringon kontra ha ag- resyon ngan pangatake han US-Is-

Kinahanglan dugang nga pahilugon ngan pakusgon an panawagan han mga demokratiko nga pwer-

Kinahanglan padayon nga pakusgon an Bagong Hukbong Bayan ngan an armado nga pakig-away ha bug-os nga nasud. An gerra han katawhan ngan rebolusyunaryo nga kagiusan an pinakamakusog nga armas han katawhan Pilipino agud atuhan an niyutiyo nga rehimen Marcos, pugngan an larang hini nga danason an nasud ha gerra nga ginpapabuto han imperyalista nga agaron, ngan ipakigbisog an tinuod nga katalwasan han nasud.

 ANG Bayan Tuig LVI Ihap 12 Hunyo 21, 2025 Igin-gagawas an Ang Bayan ha lenggwahe nga Pilipino, Bisaya, Iloko, Hiligaynon, Winaray ngan Ingles. Nakarawat an Ang Bayan han mga kontribusyon ha porma han mga artikulo ngan balita. Gin-aaghat liwat an mga mambarasa nga magpaabot hin mga suson ngan rekomendasyon ha ikauuswag han aton mantalaan.	Gin-uunod Editorial: Atuhan an gerra nga agresyon han US- Israel kontra ha Iran 1 Nagpupursige an BHB ha Northern Negroes 3 Ka Louie, bayani ngan martir han katawhan 4 3 sundalo han 62nd IB, napatay han BHB 5 <i>Impeachment trial</i> ni Sara Duterte, gindedelatar 6 Mga protesta 6 Kontrol han US ha AFP, mas ginpapahugot 6 Ha dagmit nga pulong 7 Mga krimen han berdugo nga 8th ID ha Samar 8 Nawarayan han trabaho ha agrikultura 9 2 nga batan-on, ginpatay han militar 10 Mga aktibista nga Pilipino ha US kontra kan Trump 10 Apela para ha <i>interim release</i> ni Duterte 10
An Ang Bayan igin-gagawas duha kabeses kada bulan han Komite Sentral han Partido Komunista ng Pilipinas	
 ang.bayan@cpp.ph	

Nagpupursige an hukbo han katawhan ha Northern Negros

Kahuman han duha katuig, utro naman nga magliliwan han kumander an 79th IB -- an batalyon nga nakapokus ha kampanya nga kontra-insurhensiya ha Northern Negros. Sugad han target han mga hadto anay kumander han batalyon nga bungkagon an Bagong Hukbong Bayan (BHB) ngan rebolusyunaryo nga kagiusan ha erya, pakyas nga malusad ha pwesto hi Lt. Col. Arnel Calaoagan.

Nagin kumander han batalyon hi Calaoagan hadton Hunyo 29, 2023, kasaliwan ni Lt. Col. J-Jay Javines nga duha katuig liwat ha pwesto. Ha katuom ha iya, nagsaad hiya nga igpapadayon an "kadaugan" han mga hadto anay kumander han 79th IB.

Hadton Abril 6, 2021, upisyal nga igindeklara han batalyon ngan mas hitaas nga kumand hini nga nabungkag na an prente gerilya ha Northern Negros. Kasunod hini ngan han ginsesering nga kabungkag han iba pa nga prente ha isla, iginpailarum ha kategoriya nga *state of stable internal peace and security* (SIPS) an isla han Negros hadton syahan nga kwarter han 2024.

Pagtutul-id

Hirayo ha kalurungan ni Calaoagan an kamutangan han rebolusyunaryo nga kagiusan ha Northern Negros. Iginreport han BHB-Northern Negros (Roselyn Jean Pelle Command) an mapagdesisyon nga mga pitad hini agud ungbawan an mga kaluyahan, igtul-id an mga pag-sasayop ngan umabante subay ha panawagan han Partido Komunista ng Pilipinas para ha kagiusan nga pagtutul-id.

Nanalinguha an Pula nga hukbo agud pahitas-on an kahibaruan ha ginerilya nga pakiggerra pinaagi han pan-ideolohiya nga mga pag-aram. Nagin mauyatom an mga kumander ngan mangaraway agud pauswagon an pag-aplikar hini ha partikular nga erya. Ginresolba nira an problema han tuyo nga pagpahiligot ngan ginpauswag an kapas ha ginerilya nga taktika han pagkokonsentra, pagba-

rubalhin, dispersal ngan paspas nga paggios.

Sigon ha yunit, bisan ha atubangan han mga pinakagrabang nga operasyon kombatan ngan *focus military operation* han 79th IB ha prente gerilya nahimo hini nga igpabilin an pwersa ngan naglansar hin mga napapanahon nga kontra-ensirkulo nga kampanya ngan pahiluag an erya han operasyon.

Nahimo han BHB-Northern Negros ha panahon ni Calaoagan an masobra 20 nga opensiba nga operasyon nga magkalain-lain an klase ngan lugop. Nakumpiska nira hini nga mga operasyong an lima nga hitaas nga kalibre nga armas, masobra 10 nga mas himubo nga kalibre nga armas ngan gatus-gatos nga bala ngan iba pa nga higamit pan-gerra.

Sukwahi ha ginpapagawas ni Calaoagan nga tikaubos na an BHB ha erya, nahilista han yunit an 12% nga pagdako ha ihap han pultaym nga Pula nga mangaraway. Napadamo liwat han yunit hin haros 20% an ihap han milisya han katawhan ha lugop nga erya.

Signipikante liwat an pag-abante han base panmasa ha Northern Negros tungod ha maisugon nga pagtukod hin tikadamo nga komite ha pag-oorganisa (OC) agud tukuron an mga hul-os nga asosasyon masa (HAM). Ginios an masa para ha mga dayalogo ngan pakig-alyansa ha mga upisyal han barangay. Nanindugan hira ngan nakig-komprontasyon ha militar agud depensahan an ira mga katungod.

Kabakyang hini, mahimuon ngan sikreto nga nahihimo an mga pagaram ha kurso han Partido ha atubangan han presensya han kaaway. Natikadamo an mga kaapi han Partido ha lokalidad nga nakahaman ha Batakan nga Kurso han Partido.

"An buaw nga pahayag ni Calaoagan han 'estrategiko' nga kadaugan... hul-os nga inop la. Mabaya hiya ha pwesto hin waray dara nga kadaugan samtang an kagiusan nga pagtutul-id nga ginpatikangan han Partido padayon nga nagpapahilarum hin gamot ha Northern Negros," sigon kan Ka Cecil Estrella, tagapag-yakan han BHB-Northern Negros.

An mahirarakudako gud la ni Calaoagan ngan han 79th IB ilarum niya amo an hilaba nga listahan han mga pagtalapas ha tawhanon nga katungod. Ha duha katuig niya nga paglingkod ha poder, diri mamenos ha 49 nga kaso han pagtalapas ha tawhanon nga katungod an iginhimo han mga pwersa han 79th IB ha Northern Negros. Biktima hini nga mga kaso an masobra 22,000 katawo kaupod an 5,000 nga kabataan.

Ha paggikan ni Calaoagan ha 79th IB, ginlalauman nga igtutuin hiya ha mas hitaas nga pwesto ha dibisyon ha Negros. Kinahanglan padayon nga magkaurusa an masa nga Negrosanon agud ibuksas ngan atuhan hi Calaoagan ngan mga berdugo sugad ha iya.

Ka Louie Jalandoni, bayani ngan martir han katawhan Pilipino

Ginpasidunggan ngan ginsaludaran han mga organisasyon, partido ngan grupo tikang ha magkalain-lain nga rehiyon han Pilipinas ngan iba nga nasud hi Ka Luis Jalandoni (Ka Louie), nga namatay hadton Hunyo 7 ha Utrecht, the Netherlands, ha edad nga 90. Ginkilala hiya komo usa nga madig-on nga tag-undong han kamurayawan, internasyunalista ngan modelo nga rebolusyunaryo.

Igin-anak hi Ka Louie hadton Pebrero 26, 1935 ha tulin han dagko nga asendero nga may higluag nga tubuhan ha Silay City, Negros Occidental. Nag-eskoyla ngan nakahaman hiya ha pribado nga eskoylahan ngan ha dayu-day nagin padi han singbahan Katoliko.

Ha panahon han diktadura nga Marcos, nagserbe hiya nga makusog nga tingog han tinalumpigos ngan tinuyupi, labina han mga trabahador-ha-uma ha tubuhan, komo usa nga aktibista nga padi. Usa hiya ha mga nagtukod ha Christians for National Liberation (CNL) ngan nagin kaparte han pamunuan hini.

Nagin kaapi hi Ka Louie han Partido Komunista ng Pilipinas (PKP) hadton Marso 1972 ngan nagpatuman hin magkalain-lain nga buruhaton para ha rebolusyunaryo nga kagiusan. Pormal hiya nga igintuin komo Internasyunal nga Tinaglawas han National Demoratic Front of the Philippines hadton 1977.

Hadton 1989, igintuin hi Ka Louie komo puno nga negosyador han NDFP ha negosasyon pankamurayawan ha Gubyerno han Republika han Pilipinas (GRP). Tikang hadto, nagin yawe nga personahe hi Ka Louie ha pagpirma han mga tinaglawas han NDFP ngan GRP ha mga mahinungdanon nga kasarabutan. Pormal hiya nga linusad ha pwesto hadton 2016 ngan nagserbe nga *senior adviser* ha *negotiating panel* tikang hadto.

Pula nga saludo han hukbo han katawhan

Naghalad hin mamingaw nga 21-*gun salute* an mga yunit han Bagong Hukbong Bayan (BHB) komo pagpasidungog ngan pagsaludar kan Ka Louie hadton Hunyo 12, subay ha katugunan han Komite Sentral han PKP.

Ginbasa hini nga mga katitirok an mensahe han pagpasidungog ha iya han Komite Sentral.

Duruyog nga ginluwas han mga Pula nga mangaraway an "Pasidungog ngan Panaad kan Ka Louie." Iginlansar liwat ha Southern Tagalog an "Kapehan" agud talakayon ngan dayawon hi Ka Louie. Sigon kan Ka Maxie, usa nga upisyal ha pulitika han BHB, "Makakatapod hi Ka Louie nga igtatanum namon ha kasingkasing ngan tatagan kinabuhi an panaad. Diri makakarag an iya kinabuhi nga iginhalad para ha rebolusyon ngan katawhan."

Nagpasidungog liwat kan Ka Louie an mga panrehiyon nga tsapter ngan alyado nga organisasyon han NDFP. Kalakip hini an NDF International Office, CNL, Liga ng Agham para sa Bayan, Compatriots, Pambansang Katipunan ng mga Magbubukid, Kabataang Makabayan, Lupon ng mga Manananggol ng Bayan, Artista at Manunulat ng Sambayanan ngan Makabayang Kilusan ng Bagong Kababaihan. Pinakadamo nga pahayag an nagtikang ha mga organisasyon nga nakabase ha isla han Negros, tuna nga gintubuan ni Ka Louie.

Sigon ha Komite Sentral, ha pagkasubo han rebolusyunaryo nga kagiusan ha pagkamatay ni Ka Louie madig-on hini nga iginasasad nga igpapadayon an iya sulundanon han waray pagkamakaiya nga pagserbe, waray tubtuban nga kamapainubsanon, rebolusyunaryo nga katangkuran, ngan panindugan ha paglansar han demokratiko nga rebolusyon han katawhan hasta nga hul-os nga makab-ot an kadaugan.

Lokal ngan internasyunal nga pagkilala

Gatus-gatos an tinambong ha ka-

titirok-pasidungog nga iginlansar han Bagong Alyansang Makabayan para kan Ka Louie ha University of the Philippines-Diliman hadton Hunyo 16. Nagkaurupod ha usa nga bulwagan an mga kaurupdan, nakatrabaho ngan nakaupod ni Ka Louie, mga beterano nga aktibista ngan an bag-o nga henerasyon ngan mga kabatan-unan nga sumurunod han ginbilin niya nga pakigbisog.

Ginkilala ngan gindayaw hi Ka Louie han tinaglawas han gubyerno han Venezuela ngan Norway nga nakig-usa ha programa. Ginkilala liwat hiya han mga nagin kaparte han *negotiating panel* han GRP ha naglabay nga mga negosasyon pankamurayawan.

Ginpasidunggan hi Ka Louie han mga ligal nga nasyunal-demokratiko nga organisasyon han magkalain-lain nga sektor han katilingban. Iginkunsidera nira hi Ka Louie komo maupay nga pananglitan han waray pagkamakaiya nga paghalad han kinabuhi ngan kusog para ha ungara han katawhan Pilipino.

Tikang ha gawas han nasud, nagpahayag hin pagkilala kan Ka Louie an mga partido ngan organisasyon tikang ha Ireland, United States, Afghanistan, Germany, Turkey, Kurdistan ngan iba pa nga mga nasud. Para ha ira, dako an amot ni Ka Louie ha pagpapasulong han pankalibutan nga kagiusan han katawhan kontra ha imperyalismo ngan ngatanan nga reaksyon.

AB

3 nga berdugo nga sundalo han 62nd IB, napatay han BHB-Central Negros

GINPABUTHAN HAN BAGONG Hukbong Bayan (BHB)-Central Negros (Leonardo Panaligan Command) gamit an M203 *grenade launcher* an nag-ooperasyon nga tropa han 62nd IB ha Sityo Lip-o, Barangay Imelda, Guihulngan City, Negros Oriental hadton Hunyo 14. Tulo nga sundalo an napatay ha atake.

Sigon ha mga residente, iginlusot han 62nd IB an mga patay nga lawas hadton gab-i han Hunyo 14 tipakadto ha sentro han Guihulngan City agud itago an ira kaperdihan. Sugad ha naglabay nga mga higayon, igintago ini han mga sundalo agud diri mahibang an ira imahe han "pagdaug" kontra ha hukbo han katawhan.

An armado nga aksyon pamaagi han BHB agud tagan hustisya an luun-luon nga krimen han 62nd IB kontra ha katawhan han Central Negros.

Pagbista ha kaso nga *impeachment* kan Sara Duterte, gindedelatar

YUKUT-YUKOT NGA KATAWHAN an nagprotesta ha atubangan han Senado ha Pasay City hadton Hunyo 11 agud iduso an pagbista kan Vice President Sara Duterte ha kaso niya nga *impeachment*. Dismayado an katawhan ha baga pagprotekta han Senado, nga natindog nga *impeachment court* (korte), kan Duterte ha ginhimo hini nga mga taktika han tuyo nga pagdelatar ha pagbista.

Ginsukna han Bagong Alyansang Makabayan (Bayan) ngan iba nga grupo an mga maniobra han mga maka-Duterte nga senador ngan bisan ni Senate President Francis Escudero. Syahan nga igintalaan an petsa han pormal nga pag-abre han *impeachment court* hadton Hunyo 2, kahunan han upat kabulan na nga pagdelatar, kundi iginbalhin ini ha Hunyo 11, katapusan nga adlaw han sesyon han senado.

Ha duso han pira nga mga senador, napugos hi Escudero nga bug-uson na an *impeachment court* hadton Hunyo 10. Hiton nga adlaw, iginduso ni Sen. Bato dela Rosa nga ipabasura an kaso nga *impeachment*. Waray umabuyon an mga senador hini kundi binoto an mayoriya (18 senador) pabor ha pag-remand o pagpapabalik han reklamo ha House of Representatives.

Iginbalik ini ha uruubos nga kapunungan agud kumpirmahan kunuhay kun sinunod ha konstitusyon an proseso han *impeachment* han mga kongresista kontra kan Duterte. Ginsukna han mga grupo ini nga pitad ngan ginsering han damo nga abugado ngan eksperto ha balaud nga talapas ini ha konstitusyon.

Hadton Hunyo 11, nagkamayda liwat hin mga protesta ha Iloilo City ngan Bacolod City. Naglansar naman an mga kaapi nga organisasyon han Bayan han demonstrasyon hadton Hunyo 12 ha Cebu City ngan hadton Hunyo 13 ha Baguio City ngan La Union kontra hini nga mga maniobra.

Ginios liwat an iba nga mga grupo ngan alyansa kontra ha pagpadelatar ha pagbista kan Sara Duterte.

Pagpatay ha proposisyon nga dugang nga suhol, ginsukna. Nagprotesta hadton Hunyo 12 ha Quezon City an Kilusang Mayo Uno ngan mga grupo ha pagtrabaho agud kundenaron an pagpatay han rehimen US-Marcos ngan mga alipures hini ha ginpoproponer nga balaud agud dugngan hin ₱200 an inadlaw nga suhol han mga trabahador. Iginrason han Senado nga "waray na panahon" ngan "waray sadang nga pag-aram" agud talakayon an proposisyon ha balitang han *bicameral conference* han ika-19 nga Kongreso.

Taranggalay ha Sun Ace Polymer, ginkundenar. Nagpiket an mga trabahador han Sun Ace Polymer Manufacturing Corporation ha atubangan han Department of Labor and Employment-National Capital Region hadton Hunyo 10 agud igdemanda an dagmit nga pagpabalik ha trabaho han gintanggal nga mga trabahador hini. Iligal nga gintanggal han kompaniya an 31 nga trabahador kahunan nira ireklamo an *labor-only contracting* ngan mga pangabuso ha trabaho. Ang Sun Ace nakada ha Valenzuela City ngan naghihimo hin plastic sando bag.

Bayad-danyos, iginpakigbisog ha Batangas. Masobra 1,000 nga parag-uma, parupangisda, trabahador-ha-uma ngan maggagapak (parag-ani han tubo) tikang ha syahan nga distrito han Batangas an tinambong ha iginhimo nga dayalogo ha Department of Agriculture-Calabarzon ha Balayan, Batangas hadton Hunyo 18. Panawagan nira an dagmit nga panhatag hin bayad-danyos para ha epekto han kalamidad ngan an alokasyon han *disaster fund* para ha tinuod nga rehabilitasyon han ira pakabuhi.

Panlupot han tuna ha Zambales, gin-atuhan. Nagbarikada an mga residente ngan parupangisda han Barangay Taltal, Masinloc, Zambales hadton Hunyo 19 agud pugngan an nakatalaan nga demolisyon ha ira komunidad. Lima nga residente an gin-aresto han mga pulis tungod ha ira pagtipa. Gin-aagaw han pamilya nga Yap an 32-kaektarya nga tuna nga gin huhulad han mga parag-uma ha lugar tungod kay gintanggal ini ha lupgop han Comprehensive Agrarian Reform Program. Antes an barikada, kinadto an mga parag-uma hadton Hunyo 10 ha Department of Agrarian Reform-Zambales ha bungto han Iba agud igpanawagan an utro nga pag-abre han imbestigasyon han ahensya kasumpay han ira katungod ha tuna.

Priso pulitikal ha Quezon, pagawason! Nagpiket an mga grupo ha tawhanon-nga-katungod ha Quezon hadton Hunyo 16 agud igpanawagan an pagpapagawas ha mga priso pulitikal ha prubinsya. Iginhimo an piket ha bungto han Pagbilao, ngan Lucena City diin ginbista hito manta nga adlaw an kaso nga ginkakaatubang nira Lino Baez ngan Willy Capareño.

Kontrol han US ha militar ngan mga panseguridad nga karukayaknon han Pilipinas, mas ginpapahugot

Hadton Hunyo 12, ginhandum han magkalain-lain nga patriyotiko nga grupo an ika-127 katuig han buwa nga katalwasan han nasud pinaagi han protesta ha atubangan han embahada han US ha Manila. Ginsukna nira an nagtitikapintas nga panginginlabot ngan panmilitar nga interbensyon han US ha Pilipinas ngan an kriminal nga papel han US ha henosidyo ha Palestine.

Ginkundenar nira an padayon nga pagpapahiluag han mga base militar han US, natikadamo nga gin-iistak hini nga armas ngan ginlalansar nga *war games* ha Pilipinas. Maaram hira nga gin-gagamit han niyutiyo nga rehimen US-Marcos an banggaay ha kadagatan han Pilipinas ngan China agud tagan rason an pangandam han gerra gamit an nasud komo lansaran.

Hini la nga syahan nga katunga han tuig, tulo nga dagko nga *war games* an luun-luon nga iginlansar han US, antes ngan kahuman han higante nga Balikatan. Nagpartisipar dinhi an yukut-yukot nga tropa nga Amerikano, dara an gatus-gatos nga mga sarakyan ngan armas nga iginbutang ha magkalain-lain nga parte han nasud. Kalakip ha mga gin-gamit ha mga *war games* an Typhon Mid-Range Capability *missile system*, Marine Expeditionary Ship Interdiction System (NME-SIS) ngan Marine Air Defense Integrated Systems (MADIS). Diri pala maiha, igin-anunsyo han US an pagbilin han dugang nga mga Typhon *missile system* ha nasud.

Usa hini nga mga *war games* an Salaknib Phase 2 nga iginhimo ha Nueva Ecija, Cagayan ngan Batanes, tubtub Hunyo 20. Pareho hadton 2024, ginpamunuan ini han Joint Pacific Multinational Readiness Center-Exportable (JPMRC-X) han US para ha "reyalistiko nga pagbakyangay" han mga hukbo han US, Pilipinas ngan iba pa nga kontra ha "hulga ha seguridad ha Indo-Pacific," nga waray iba nga gintutudlok kundi an China. Kadungan han Salaknib 2, iginlansar an Kamandag ha Luzon ngan Kasangga han Pilipinas ngan Australia ha Mindanao.

Nalalain an pagpapakaniyutiyo

han rehimen Marcos ha kadamo han mga panmilitar nga kasarabutan nga ginsulod hini ngan han pasista nga Armed Forces of the Philippines (AFP) ha mga kaalyado han imperyalista nga US.

Ha balayan han Indo Pacific Strategy han US, nakigsarabot hi Marcos hadton 2023 agud padamuon an mga base militar han US ha nausd ilarum han EDCA. Nagpailarum hiya ngan an AFP ha Bilateral Defense Guidelines ngan ginpormalisa an pagpasaro ha US han sensitibo nga datos ha paniktik kasumpay ha nasyunal nga seguridad ha ginpirmahan nga Military Intelligence Sharing Agreement hadton 2024.

Diri mamenos ha lima pa nga panmilitar nga kasarabutan ha mga alyado han US an ginpirmahan ngan pipirmahan han rehimen tikang 2022 tubtub 2025. Hini nga mga kasarabutan, gintagan ni Ferdinand Marcos Jr han "unli access" (waray limitasyon nga akses) an mga langyaw nga tropa ha mga rekursu, tuna, kahanginan ngan kadagatan nga Pilipino. Gintuyangan liwat niya an mga tropa nga Japanese, New Zealander, Canadian ngan French, ngan bisan hin-o pa nga imbitado han US nga magpasikat ha Pilipinas nga haros waray baratunon ha lokal nga mga pagsurundon ngan balaud.

Usa hini nga mga kasarabutan an Japan-Philippines Reciprocal Access Agreement (RAA) nga ginpadig-on han parlamento han Japan hadton Hunyo 6. Syahan ini nga ginpirmahan han mga tinaglawas han duha nga nasud hadton naglabay nga tuig ngan ginratipikahan han Senado han Pilipinas hadton Disyembre 2024. Ngaduha ha

Japan ngan Pilipinas, mahugot nga gintitipahan han katawhan ini nga kasarabutan nga sering nira nagseserbe la ha heyopulitikal nga mga ambisyon ngaduha han Japan ngan US.

Hadton Abril, magkasunod nga ginpirmahan han rehimen Marcos an Defense Cooperation Agreement kaupod an Germany ngan an Status of Visiting Forces Agreement (SOVFA) kaupod na New Zealand. An syahan agud makagbaligya an Germany han mga armas hini ha Pilipinas hin mayda bendisyon an US, samtang an ikaduha agud tuyangan an mga tropa han New Zealand nga gumawas-sulod ha nasud agud magpartisipar ha mga *war games* ngan pankombat nga operasyon nga ginpapangunahan han US. Duha pa nga SOVFA, ha Canada ngan France, nga may pareho nga huyob ngan rason, an nakatalaan nga pirmahan ni Marcos yana nga tuig. Dugang ini ha SOVFA nga ginpirmahan han Pilipinas ha Australia hadton 2007.

Pinaagi hini nga mga kasarabutan, ginkakayer ni Marcos an ngatanan nga mga kakunsabo han US nga tamastamasan an soberaniya han Pilipinas ngan gamiton an nasud ngan mga Pilipino nga бага hin pyesa ha uyag han pakiggigitay hini ha China. Usa ini nga dako nga pagsasayop tungod kay dugang hini nga ginhihimulag an Pilipinas ha mga kaamyaw nga nasud ngan nagdudugang han kasamok ha rehiyon han Asya.

AB

IKA-9 KATUIG

na nga aada ha listahan han 10 nga nasud an Pilipinas nga pinakamaraut para ha mga trabahador.

Ginkuhaan:
International Trade
Union Confederation

₱39.8 kabilyon*

o \$700 kamilyon an igmamalgastar han AFP agud ipampalit han 12 nga dugang nga **FA50 jetfighter** para ha kampanya nga panmomba hini ha sibilyan nga mga komunidad ha kabaryuhan.

*ha balyuay nga \$1=₱56.85

\$869.4 KABILYON

an igin-alutaga han **69 nga pinakadagko nga bangko ha kalibutan** agud pondohan an mga proyekto nga *coal*, gas ngan lana hadton 2024, 23% nga mas hitaas itanding ha 2023 nga aada ha \$705 kabilyon.

10 nga lata han sardinas

pira nga bugas, asukar, kape ngan tsokolate an "iginhatag" ha mga parupangisda ha Zambales komo danyos ha kawaray nira han kita tungod ha Balikatan war games hadton Abril ngan Mayo; **228 ha 6,300** nga rehistrado nga parupangisda an "nakagbenepisyo."

30%

la han mga klasrum an ayad an kundisyon ha pag-abre han klase hadton Hunyo 16;

165,443

an kulang nga klasrum.

₱11/kilo

pinakahimubo nga presyo han palitan han **humay** ha panahon han kat-ani hadton Abril-Mayo, samtang nagpapabilin nga ₱44.92/kilo an presyo han *regular milled* nga bugas ha merkado.

41%

ha 916 nga langyaw nga kabulig ha Hong Kong nga parte han pangaliskay han Asian Migrants Coordinating Body-Hong Kong ginpapatrabaho **han 11-16 kaoras kada adlaw** han ira mga amo; 11% ha ira ginpapatrabaho han sobra 16 kaoras.

Hunyo 26, 1994

pinakasyahan nga **Pride March** ha Pilipinas ngan bug-os nga Asia, nga ginpangunahan han Pro-gay Philippines ngan Metropolitan Community Church.

Mga krimen han berdugo nga 8th ID sa Samar

Luun-luon an pagtalapas han mga yunit han Armed Forces of the Philippines (AFP) nga nakapailarum ha 8th ID ha internasyunal nga makatawo nga ba-laud ha paglinanat hini nga ideklara nga "insurgency-free" an isla han Samar.

Hadton Hunyo 15, ginpusil han nag-ooperasyon nga mga sundalo han 63rd IB an 16-anyos nga estudyante nga hi Jayson Grafil Padullo ha Barangay Benowangan, Borongan City ha Eastern Samar. Tikadto la hi Padullo, kaupod an usa nga sangkay, ha umhanan agud tapuon an iya amay.

Hadton Hunyo 8, ginmasaker han 20th IB an tulo nga parag-uma ha Barangay Nagoocan, Catubig, Northern Samar nga ginpapagawas nga kaupod han lima nga napatay ha kunuhay usa nga armado nga engkwentro. Sigon ha PKM-Northern Samar, hira Noel Lebico Sr, Arnel Aquino ngan Nonoy Norcio nga mga gintudlok han 8th ID nga napatay hini mga ordinaryo nga parag-uma nga maiha na nga target han madarahug nga kampanya han pagpasurrender han 8th ID. Hi Aquino gin-aresto na han 20th IB hadton 2017.

Hito gihapon nga mga adlaw, sinamwak ha social media an mga mensahe ngan bidyo han mga residente han pira nga bungto han Northern Samar hiunong ha kakurian nga durot han hamlet o pagsosona ha ira mga baryo. Ginbuksas han mga taga-Las Navas, Catubig, Mapanas, Gamay ngan Palapag an ira kamutangan, ngan nanawagan ha 8th ID nga paundangon na an paghahamlet nga igin-imponer tikang Hunyo 8 agud makapagtrabaho ha uma. Ginkakabarak-an nira an luun-luon nga kagarastuhan ha pag-abre han klase, kabarydan nga utang, ngan matag-adlaw nga panginahanglan.

Pagsosona ha mga komunidad

Gidaan na nga ginhihimo an paghahamlet ha rehiyon kundi gintikangan ini nga ta-

wagon nga "lockdown" hadton 2020, agud palusuton ha butnga han pandemya. Pirit nga ginpasunod han mga pasista nga tropa nga parte han Retooled Community Support Program o RCSP nga nakadeploy ha baryo an mga residente. Ha tahub han sensus, ginlibot an kabablayan agud ipailarum an masa ha interrogasyon hiunong ha rebolusyunaryo nga kagiusan.

Kataliwan han pandemya, nakahigaraan na han ngatanan nga mga yunit han 8th ID, an paghahamlet ha kada mayda "nakaengkwentro" nga kaapi han BHB, mayda gintatahapan nga presensya han hukbo han katawhan, o mayda parag-uma nga pirit nga "ginpapasurender." Naabot hin tikang ha usa kasemana tubtub pira kabulan an dirudiretso nga paghahamlet. Poyde magkamayda hin upat o sobra pa nga hiluagan, dudrungan, ngan waray-hunong nga paghahamlet ha usa katuig.

Grabe an epekto han bisan usa kapanahon han paghahamlet. Diri nakakagtrabaho an masa ha uma, ginhahalikwat an mga balay ngan dara nira, ngan gintatahapan nga kaapi o tagasuporta han BHB an hino man nga makakahitapo ha gawas han baryo. Diri pipira an sibilyan nga gin-istraping tungod kay dinalagan hira ha kahadlok ha mga sundalo.

Ha mga barangay han Hitapi-an

ngan Roxas, Catubig, napeperwisyo an mga residente ha piniritay nga pagpapa-logbook bisan kun para la ha halipot nga lakaw hirani ha baryo. Ginlimitaran gihap han mga sundalo an oras han pagtrabaho ha uma.

Kampanya ha pagpapasurender

Ilarum han mga hamlet, ginpapintas han militar an kampanya han pagpapasurender. Hadton 2024, gin-istraping han 74th IB an pira nga parag-uma nga nagtatrabaho ha koprahan ha Sityo Canonghan, Barangay Osmeña, Palapag. Gindakop an mga biktima, kaupod an mga menor de edad, ngan gindara ha pabalay para ha mga "surenderi" ha bungto han Mondragon. Ginhimo nga paon an mga gindakop agud igpresyur nga "sumurender" an mga kaurupdan nira nga maiha na nga ginlanat han militar.

Dugang nga naeengganyar nga mag-imponer han hamlet an militar tungod kay dako kaupay an pondo nga nahuhuthot nira tikang ha Enhanced Community Livelihood Integration Program o E-CLIP, an programa nga nagsasaad han sensilyo nga pahalipay ha mga "surenderi." Mas damo an "surenderi," mas dako an kita. Pinaagi han paghahamlet, napapasayon an mas damo nga "pag-surrender" han masa nga nagugutom.

Ha bungto han Palapag, pira nga ginpapasurender nga residente an iginpagawas nga natagan han tag-₱40,000 nga ayuda nga pakabuhian kundi ₱4,000 la an nakarawat nira.

Ha Gamay, ₱10,000 an kunuhay iginhatag ha kada "surenderi," kundi ₱6,000 hini diretso nga iginpabursa kan Renato "Renay" Rebay, lanong nga traydor ngan parupamatay-tawo.

Ha Las Navas, waray madara han mga "surenderi" an mga delata ngan saku-sako nga bugas nga gin-gamit ha mga ritrato ka-human iparada kasapit han mayor ngan han mga upisyal han 20th IB. **AB**

Nawarayan han trabaho ha agrikultura bunga han kapasibayaan ngan panlulupot han tuna

Padayon nga natikagrabé an kamutangan han pakabuhi han masa nga parag-uma ha kabaryuhan. Mayoriya han mga parag-uma waray o kulang ha tuna, ngan waray iba nga pakabuhi nga makukuhaan.

Diri ini matahuban bisan manipulahon pa han rehimen US-Marcos an mga estadistika. Ha gin-gawas pa la nga report han Philippine Statistics Authority (PSA), masobra 609,000 an nawarayan han trabaho ha sektor han agrikultura hadton Marso 2024 tubtub Abril 2025. Gintatantiya nga aada ha 483,000 dinhi mga parag-uma nga nagtatanum han humay. Ha datos naman han Ibon Foundation, maabot ha duha kamilyon an nawarayan hin trabaho ha agrikultura hadton 2024, samtang ha sektor han pangisda, 276,000 nga parupangisda an nawarayan han trabaho ha tuig 2024.

An natikagrabé nga krisis ha pakabuhi ha kabaryuhan prinsipal nga resulta han atrasado nga sistema ha agrikultura ngan kawarayan hin industriya. Sigon kan Danilo Ramos, tagapangulo han Kilusang Magbubukid ng Pilipinas, an padayon nga paghitas han ihap han waray trabaho diri simple nga karukayaknon han "diri haum an kabatiran." Direkta ini nga epekto han diri narabong nga agrikultura ngan sektor han industriya nga amo an kinahanglan nga pagkuhaan han sustainable nga trabaho, sering niya.

Dugang nga naluludlod ha kakablasan an masa nga parag-uma durot han pagbabag-o han klima, susrunod nga bagyo ngan kalamidad, padayon nga pagbagsak han presyo han produkto, pagbaha han imported nga mga agrikultural nga produkto, kumbersyon ha mga tuna, militarisasyon ngan damo pa nga iba.

Nagpapadayon ngan dugang pa nga naggrabe an kamutangan han mga parag-uma ilarum han rehimen US-Marcos. Dugang ha buwa nga programa nga Comprehensive Agrarian

Reform Program (CARP), iginpatuman hini an iba pa nga mga neoliberal nga programa sugad han Support to Parcelization of Lands for Individual Titling (SPLIT), New Agrarian Emancipation Act (NAEA), Build Better More ngan EO 18 o Green Lanes for Strategic Investment para ha mga proyekto ha enerhiya.

Resulta hini nga mga palisiya an pagpapalayas ha mga parag-uma ha ira mga tuna, pagbuhag agud makontrol an mga parag-uma, samtang gintatagan pabor an mga agaron maytuna, oligarkiya ngan mga langyaw nga mamuruhunan. Pira ha mga pananglitan hini an pagpapalayas ha mga parag-uma ha Lupang Ramos ha Cavite, Hacienda Tinang ha Tarlac, komunidad han BTL ha Bukidnon ngan an pinakaladawan han pagin buwa han CARP, an Hacienda Luisita han pamilya nga Cojuangco-Aquino.

Tikang Hulyo 2022 tubtub Enero 2025, nakapanhatag kuno an Department of Agrarian Reform (DAR) hin haros 195,000 nga titulo han tuna. Sugadpaman, 68% dinhi tikang ha SPLIT—ginbabhin nga kolektibo nga Certificate of Land Ownership Award (CLOA) ngan diri mga bag-o nga tuna nga dinistribwer ha mga parag-uma nga waray tuna. Ha luyo han dako nga pondo, 12% la an naabot tikang ha target han programa nga SPLIT.

Agud pagawason nga gintutuman

han rehimen US-Marcos an iya responsabilidad ha mga parag-uma, mapan-uwat hiya nga linibot ha magkalain-lain nga prubinsya agud manhatag hin mga waray pulos nga titulo. Ha kamatuoran, an SPLIT ngan NAEA, mga iskema agud ig-andam an mga tuna para ha "libre nga merkado" diin igbabaligya, papeplet-an o igkukumbert an gamit han mga agrikultural nga tuna.

Sering ni Ramos, "An katuyuanan han mga programa diri para maseguro an katungod han mga parag-uma kundi agud hawanan an dalan para ha mga *real estate*, imprastraktura, ngan mga kompaniya ha enerhiya nga makuha an mga tuna nga nakapailarum ha CARP."

Sigon ha datos han KMP, aada ha 28% han parsela han tuna la an pananag-iyá han mga parag-uma, ha sugad, 7-8 ha 10 nga parag-uma waray kalugaringon nga tuna. Ha ranggo han mga agaron maytuna, 20% han tuna nga umhanan pananag-iyá nira, samtang 68% han ngatanan nga mga umhanan gin-igo ha 13% han tuna.

Ilarum han bandera nga "berde" nga pag-uswag, ginpadagmit han rehimen US-Marcos an paghatag hin pagtugot ha mga kompaniya nga manlupot han tuna labina an mga langyaw nga namumuhunan. Aada ha ₱5.239 katrilyon nga balor han mga proyekto nga *renewable energy* an namamangpangan nga magpapalayas ha yukut-yukot nga katawhan.

Labot pa dinhi, mayda 207 nga proyekto nga imprastraktura sugad han Bulacan International Airport, New Clark City Pampanga, ngan TARI estate ha Hacienda Luisita nga magpapalayas ha mga parag-uma ngan nasyunal nga minoriya, magwawakay

ha pakabuhi ngan magpapahitas ha presyo han tuna para ha benepisyo han mga namumuhunan. **AB**

2 nga batan-on, ginpatay han militar

Hustisya an panawagan han mga kaurupdan para ha 24-anyos nga hi Junjun Binoy nga ginpatay han mga sundalo han 94th IB ha Sityo Bugtangan, Barangay Buenavista, Himamaylan City, Negros Occidental hadton Hunyo 6. Ginpapagawas han mga sundalo nga membro hiya han Bagong Hukbong Bayan (BHB) ngan napatay ha usa nga armado nga agway.

Samtang, gintortyur ngan gin-kastigo han mga sundalo an 59-anyos nga amay ni Binoy nga hi Judy, nga kaupod niya hadto.

Ha Surigao del Sur, ginpatay han elemento han *special forces* han militar an 25-anyos nga hi Davie Ugking ha Km 9, Barangay Diatagon, Lianga hadton Hunyo 6. Tiuli an biktima tikang ha trabaho han pagdiskitahan han militar. Gintortyur hi Ugking antes ginpatay basar ha mga luom ngan samad ha iya lawas.

Pag-aresto. Ha Agusan del Sur, siyam nga indibidwal an gin-aresto han mga pulis ngan militar samtang nabiyahe ngan ginpahunong ha usa nga tsekpoynt ha bungto han Bunawan hadton Hunyo 13 han gab-i.

Gin-aresto hira Charisse Bernadine Bañez, Ronnie Igloria, Louvaine Erika Espina, Sinag Lugsy, Larry Montero, Daryl Man-Inday, Arjie Guino Dadizon, Grace Niknik Man-aning, ngan Leo Taba, kaupod an duha nga drayber. Gindakop hira ha tahap han magkalain-lain nga kaso nga kriminal ngan akusasyon nga mga kaapi han Bagong Hukbong Bayan.

Sigon ha sumat, piniritay hira nga ginpalusad ha mga sarakyan ngan ginpadapa hin duha kaoras. Kataliwan hini, iginhimo an "paghalikwat" ha ira gamit ngan sarakyan diin nakumpiska an mga armas ngan pampasabog. Ha sinunod nga adlaw, nahireport nga nawawara na hi Taba ngan an duha nga drayber han mga *van* nga ginsakyan nira.

Ha Bohol, gin-aresto ha diri pa klaro nga kaso an pankabug-usan nga sekretaryo han Hugpong sa mga Mag-uumang Bol-anon (HUMABOL)-KMP nga hi Joemar Pogio ha iya bablay ha San Miguel hadton Hunyo 8.

Demolisyon. Ha Bukidnon, ha luyo han mahugot nga pagtipa han mga residente iginpadayon han Central Mindanao University, kabakyang an gatus-gatos nga pulis, an madarahug nga demolisyon ha bablay han mga parag-uma nga naukoy ha Barangay Dologon Maramag hadton Hunyo 16. An mga residente mga kaapi han Buffalo-Tamaraw-Limus Multipurpose Cooperative ngan Musuan Inhabitants' Landless Farmers Association.

Gatus-gatos nga bablay an gin-ruba ha demolisyon, nga nagbilin ha 1,566 nga parag-uma nga waray maukyan. Lima nga residente an gin-aresto han mga pulis kahuman makimaluoy nga anihon an ira mga tanom nga humay.

AB

Mga aktibista nga Pilipino ha US, pinartisipar ha protesta kontra kan Trump

MILYUN-MILYON NGA KATAWHAN han US an naglansar han mga protesta nga gintawag nga adlaw han "No Kings" (o Waray Hadi) hadton Hunyo 14, komo pagtipa ha pasismo ngan kontra-katawhan nga mga palisiya han rehimen Trump. Inabot ha 2,000 nga protesta ha 1,500 nga syudad an iginlansar ha bug-os nga nasud.

Gintawag an protesta nga "No Kings" kontra ha pagpopostura-nga-hadi ni Trump, ngan pag-angkon han poder lahos ha pagin presidente. Panawagan liwat ini agud paiwason hiya ha iya "trono."

Ha Los Angeles, ini nga protesta kasunod na han masobra usa kasemana nga hiluagan nga protesta kontra ha paglana ha mga imigrante ngan pagdeploy han National Guard ngan Marines ha syudad. Kaupod ha pinartisipar ha mga protesta an Migrante LA, Anakbayan LA, Gabriela LA ngan National Alliance for Filipino Concerns. Inabot ha 330 nga imigrante ha syudad an igindetiner han ICE tikang Hunyo 6.

Kadungan han pagpartisipar han mga nasyunal demokratiko nga organisasyon ha "No Kings," nagsab-ong an mga membro han Anakbayan Philadelphia han istrimer nga mayda panawagan nga "US Out of the Philippines" ha may Vine Street, Expressway, Philadelphia.

Apela para ha temporaryo nga pagpagawas ha detensyon han ICC ni Duterte, gintipahan

MAHUGOT NGA GINTIPAHAN han mga pamilya han biktima, abugado han tawhanon-nga-katungod, ngan progresibo nga organisasyon an apela para ha temporaryo nga pagpapagawas ha hadto anay presidente nga hi Rodrigo Duterte tikang ha pagkakapriso ha International Criminal Court (ICC) ha The Hague, The Netherlands. Sering nira, ini nga pitad hulga ha hustisya para ha yukut-yukot nga ginpatay ha ilarum han "war on drugs" ngan magpapakusog ha kultura han kawaray baratunon ha mga krimen kontra ha bug-os nga katawhan.

Gintagan-duon han mga biktima ngan pamilya han mga biktima nga delikado an apela tungod kay poyde gamiton ini han kampo ni Duterte agud hadlukon an mga nananawagan han hustisya.

Nanawagan hira ha ICC nga diri tugutan an apela. Sering nira, nagpapabilin nga poderoso ha pulitika an pamilya nga Duterte ha Pilipinas, ngan ngani padayon nga naungbaw an anak nga hi Sara Duterte nga padayon nga naungbaw ha luyo han kaso nga *impeachment* kontra ha iya.